

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 19310-05-13

לפני: כב' סגן הנשיאה יצחק ענבר

המבקש

רביב חאיק

ע"י ב"כ עוה"ד אליעזר שוורץ וצביאל מוסקוביץ'

נגד

המשיבים

1. די.אי.סי. טכנולוגיות רשת בע"מ

2. ירון אלון

ע"י ב"כ עוה"ד עופר פיק ויואב בורשטיין

ובעניין

3. היועץ המשפטי לממשלה

ע"י ב"כ עו"ד מאיה לויאן – פרקליטות מחוז ת"א (אזרחי)

פסק דין

1. לפני בקשה לאישור הסדר פשרה בתובענה ייצוגית, בהתאם לסעיפים 18-19 לחוק תובענות ייצוגיות, התשס"ו-2006 (להלן – **חוק תובענות ייצוגיות**).

2. המבקש הגיש בקשה לאישור תובענה ייצוגית נגד המשיבה, מפעילת אתר המשחקים האינטרנטי Mikmak.co.il (להלן – **האתר**), בטענה כי האריכה שלא כדין, באופן חד-צדדי וללא הסכמת מנוייה, את המנוי החודשי שרכשו לאתר. לטענת המבקש, אף שרכש מנוי לאתר עבור ילדיו לתקופה קצובה של חודש ימים, האריכה המשיבה את המנוי לחודש נוסף – בעלות של 34.9 ש"ח – ללא שקיבלה את הסכמתו ובניגוד לסעיפים 13א(ב) ו-13ד לחוק הגנת הצרכן, התשמ"א-1981 (להלן – **חוק הגנת הצרכן**). חרף פניותיו של המבקש למשיבה לא זוכה המבקש עבור חידושו החד-צדדי של המנוי והוא הופנה על ידי המשיבה לתקנון האתר המתיר לה לחדש את מנויו החודשי באופן אוטומטי, לצד הענקת אפשרות למנוי לבטל את מנויו עד שבוע ימים לפני מועד חידושו. בהיעדר נתונים אמד המבקש את הנזקים הממוניים שנגרמו לו וליתר חברי הקבוצה עקב התנהלותה המתוארת של המשיבה בסך של 3,664,500 ש"ח, ועתר לפיצוי כספי בסכום זה. כן עתר לסעד הצהרתי לפיו המשיבה מפרה את הדין ולצו עשה שיורה לה להשיב את הסכומים שגבתה שלא כדין.

3. המשיבה הגישה תגובה לבקשת האישור במסגרתה טענה, בתמצית, כי בקשת האישור חסרת בסיס, שכן התקשרות המשיבה עם לקוחותיה הרוכשים מנוי "חודשי מתחדש" הנה בגדר "עסקה מתמשכת" כאמור בסעיף 13ג לחוק הגנת הצרכן, ומשכך אין תחולה להוראות החוק, לפיהן עליה להקדים ולקבל את הסכמת הלקוח בטרם חידוש מנויו. בהינתן הגדרת העסקה באתר ובהתאם לאופייה ברור כי הלקוחות היו מודעים לכך כי המנוי אינו לחודש אחד בלבד, כי אם לתקופה מתמשכת בחיוב חודשי קבוע ובלתי משתנה. כן טענה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 19310-05-13

המשיבה כי לא מתקיימים במקרה דנן תנאי הסף לאישור התובענה כייצוגית, וכי ענייננו הינו בגדר "זוטי דברים". המבקש הגיש תשובה לתגובה במסגרתה שב וחזר על טענותיו והתייחס לטענות המשיבה בדבר אי-תחולתן של הוראות החוק הנוגעות ל"עסקה קצובה" על העסקה נושא בקשת האישור.

4. לאחר דיון מקדמי הגישו הצדדים ביום 29.7.2014 בקשה לאישור הסדר פשרה. במסגרת הסדר הפשרה הוגדרה הקבוצה ככל "לקוחות ו/או מנויי אתר האינטרנט "מיקמק" (www.mikmak.co.il), אשר רכשו מנוי חודשי באתר החברה בתשלום, באמצעות כרטיס אשראי, שתקופתו הוארכה בחודש נוסף או יותר". המשיבה ציינה כי מספר חברי הקבוצה המדויק אינו ידוע לה. במסגרת הסדר הפשרה התחייבה המשיבה להעניק - בתוך 30 ימים ממועד מתן פסק דין המאשר את הפשרה - לכל לקוח שרכש מנוי חודשי בתשלום שהוארך בחודש אחד או יותר הטבה בדמות מנוי אישי, שאינו ניתן להעברה, ל-14 ימים לאתר בחינם. כן היא התחייבה לפרסם הודעה בעניין ההטבה הנ"ל באתר ולפנות בדוא"ל לכל חברי הקבוצה בעניין זכאותם לקבלת ההטבה. מנוי הנמנה על הקבוצה שלא קיבל את הודעת הדוא"ל יוכל לפנות למשיבה עד למועד הקובע ולקבל את ההטבה. מנוי שלא פנה עד למועד האמור לא יהיה זכאי לקבל את ההטבה. נוסף על האמור התחייבה המשיבה לבטל את המנגנון בתקנונה שאפשר ביטול של המנוי עד 7 ימים לפני מועד חידושו בלבד. כן התחייבה המשיבה לקיים את הוראות הדין לעניין "עסקה מתמשכת".

5. ביום 17.8.2014 הוריתי לצדדים לפרסם הודעה בדבר הגשת הבקשה לאישור הסדר הפשרה בעיתונות ולשלוח העתק ממנה ליועץ המשפטי לממשלה, לממונה על הגנת הצרכן ולמנהל בתי המשפט. במסגרת ההודעה שפורסמה כאמור, פורטו עיקרי ההסדר והוגדרה הקבוצה. בנוסף, צוין בה, בין היתר, כי בתוך 45 ימים ממועד הפרסום רשאים חברי הקבוצה להגיש התנגדויות להסדר או לבקש רשות לצאת מן הקבוצה. הליכים אלו ננקטו בהתאם לנדרש בסעיפים 18-19 לחוק תובענות ייצוגיות.

6. לאחר הפרסומים הנ"ל לא הוגשו התנגדויות מצד חברי הקבוצה ואף לא אחד מהם ביקש שלא להימנות עליה לעניין הסדר הפשרה. ביום 8.1.2015 הגיש היועץ המשפטי לממשלה (להלן – היועמ"ש), באמצעות באת כוחו, עמדה ולפיה הסדר הפשרה במתכונתו דלעיל הוא בעייתי ומצומצם, אינו מעניק פיצוי ממשי לחברי הקבוצה ולפיכך אין לאשרו. בתוך כך טען היועמ"ש כי לעמדתו התובענה עוסקת בעסקה לתקופה קצובה כהגדרתה בסעיף 13(א)(1) לחוק הגנת הצרכן, שהיא גם עסקה מתמשכת כהגדרתה בסעיף 13 לחוק הנ"ל ולפיכך חלות עליה הוראות הרלוונטיות לשני סוגי עסקאות אלה. בהתאם לאמור אסור לעוסק להאריך או לחדש עסקה לתקופה קצובה – בענייננו של חודש ימים – ללא הסכמתו הפוזיטיבית של הצרכן, וכל הסכם נוגד או ויתור של הצרכן בהקשר זה הינם חסרי תוקף. לפיכך, לא ניתן גם לדרוש מהצרכן להודיע כאשר הוא מעוניין להפסיק את המנוי שכן ברירת

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 19310-05-13

המחדל החוקית היא היעדר חידושו. בהתאם לאמור יש לתקן את תקנון האתר. היועמ"ש טען, כי בעוד שלצרכנים נגרם נזק כספי ממשי ופשוט לכימות והערכה הרי שהפיצוי המוצע במסגרת הסדר הפשרה - 14 ימים של מנוי חינם לאתר - אינו ממשי והוא מחייב את חברי הקבוצה לחזור ולהתחבר לאתר המשיבה אף שבחרו שלא לעשות בו עוד שימוש. בנוסף, נטען כי הואיל ומדובר באתר אינטרנט שגבה כספים באמצעות כרטיסי אשראי ובהינתן שניתן לאתר את חברי הקבוצה - להם התחייבה המשיבה לשלוח הודעת דוא"ל - יש להעדיף השבה ישירה של כספים לחשבונותיהם. עוד נטען, כי גם הערכת שווי ההטבה בכ-50% מדמי המנוי שנגבו ביתר הוא מטעה ואינו מדויק, שכן חברי הקבוצה כוללים גם צרכנים שמנוייהם הוארכו לתקופות העולות על חודש אחד. כן ציין היועמ"ש כי בהינתן שלא הוצג מספרם של חברי הקבוצה, היקף הנזק ומספר החודשים בהם חודשו המנויים שלא כדין - יש, לעמדתו, למנות בודק.

7. המבקש והמשיבה הגישו תגובות לעמדת היועמ"ש. המבקש טען, בקצירת האומר, כי לעמדתו הפיצוי לחברי הקבוצה הינו סביר וראוי; משהושגה הסכמה על פיצוי כל חברי הקבוצה אין טעם במינוי בודק, הכרוך בעלויות מיותרות ובעיכוב ביצוע הסדר הפשרה ללא תועלת, וניתן להסתפק בתצהיר מנהל המשיבה שיפרט את מספר חברי הקבוצה המדויק; בהינתן שהמנוי השנתי והחצי-שנתי שמציעה המשיבה ללקוחותיה אינם מתחדשים אוטומטית ובהינתן עילתו האישית של המבקש הוחלט כי ייווצר מעשה בית דין רק נגד מי שרכש מנוי חודשי בתשלום. המשיבה טענה, בתמצית, כי כל לקוחותיה עשו שימוש רציף וקבוע במנוי שרכשו גם בתקופת ההארכה האוטומטית של מנוייהם, וקיבלו תמורה מלאה לכספם. לפיכך, לא יהא זה צודק להשיב להם את דמי המנוי ששילמו למשיבה, מה גם שהשבה מלאה כאמור תחשוף את המשיבה לסכנה ברורה ומידית ביחס להמשך פעילותה; המשיבה הצטרפה לטיעונו של המבקש ביחס להגדרת הקבוצה ולהיעדר הצורך במינוי בודק; כמו כן ציינה כי תקנון האתר ישונה בהתאם להחלטתה לבטל את המנוי ה"חודשי מתחדש".

8. בהמשך לעמדות הצדדים ובהתאם להוראתי, הוגש ביום 15.4.2015 תצהיר מאת מנכ"ל המשיבה, במסגרתו פורט כמה לקוחות רכשו מנוי "חודשי מתחדש" ממועד תחילת פעילות האתר; לכמה מתוכם חודש המנוי אוטומטית ולאילו תקופה; וכמה מהם לא עשו שימוש במנוי שחודש אוטומטית. בהתאם לתצהיר הנ"ל רק שיעור זניח של לקוחות (כ-0.31%) לא עשה שימוש במנוי בחודש האחרון שבו היה בתוקף.

9. ביום 26.4.2015 התקיים דיון נוסף בבקשה לאישור הסדר הפשרה במהלכו נתבקשו הצדדים להגיש את תקנון האתר המתוקן במלואו, באופן שיאפשר לוודא כי סוגי המנויים שיימכרו על ידי המשיבה, חידושם ואופן ביטולם עומדים בהוראות הדין. כן התבקשו הצדדים להגיש הסדר פשרה מתוקן שיכלול הבהרות נוספות, שהוטמעו על ידיהם במסגרת הסדר הפשרה המתוקן שהוגש ביום 11.5.2015. במסגרת ההסדר המתוקן הבהירה המשיבה,

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 19310-05-13

כי היא ביטלה את המנוי ה"חודשי מתחדש"; כי מנוי לתקופה קצובה לא יחודש באופן אוטומטי; כי בתוך 7 ימים ממועד אישור הסדר הפשרה תפרסם המשיבה, באופן בולט ונראה לעין, הודעה בעניין הסדר הפשרה בעמוד "הורים" באתר, וזאת למשך 30 ימים, ותשלח הודעת דוא"ל לכל חברי הקבוצה הזכאים להטבה נושא ההסדר. במסגרת הודעת הדוא"ל יובהר כי ההטבה ניתנת כחלק מהסדר פשרה בתובענה ייצוגית ויתאפשר מימוש של ההטבה באמצעות קישור (Link) שיצורף להודעת הדוא"ל. בהתאם לאמור המשיבה אינה רשאית לדרוש מחברי הקבוצה אמצעי תשלום עובר למתן ההטבה בפועל; ככל שיהא מי שמעוניין לרכוש מנוי יעשה זאת על דרך הצטרפות רגילה לאתר.

10. במסגרת תקנון האתר המתוקן (נספח א' להסדר המתוקן) כלולים 3 סוגי מנויים, כדלקמן:

א. "מנוי היכרות": מנוי מתמשך, בהתחייבות לתקופה ראשונה קצובה בת 3 חודשים במחיר מנוי מוזל שישולם מראש בסך 99.90 ש"ח עבור כל התקופה הראשונה. לאחר מכן ימשיך המנוי לתקופה מתמשכת במחיר המנוי המלא, בסך 39.90 ש"ח לחודש, בתשלום חודשי מראש.

ב. מנוי בהתחייבות לתקופה קצובה של שנה, בתשלום מראש, במחיר של 299.90 ש"ח.

ג. מנוי בהתחייבות לתקופה קבוצה של שנתיים, בתשלום מראש, במחיר של 499.90 ש"ח.

בנוסף, מובהר בתקנון המתוקן, כי "ביטול מנוי ייכנס לתוקף בתוך 3 ימי עבודה מיום מסירת הודעת הביטול לחברה. ההודעה תימסר למוקד השירות, לפי בחירת בעל המנוי בטלפון (בכפוף למסירת פרט מזהה שהוסכם מראש), בדואר רשום, בפקס או בהודעה אלקטרונית לכתובת: ....". במקרה של ביטול כאמור יזוכה בעל המנוי בחלקו היחסי של התשלום ששולם על ידו מראש וזאת עבור הימים שנותרו עד לסיום החודש.

11. בתשובה לשאלת בית המשפט באשר להתאמת "מנוי ההיכרות" הנ"ל להוראות הדין הוסיפה המשיבה והבהירה, כי עסקינן במנוי לתקופה קצובה בהתאם לסעיף 13א(א)(2) לחוק הגנת הצרכן במסגרתו נרכש השירות לתקופה מסוימת במחיר מוזל (להלן – **תקופה מוזלת**) ולאחר מכן משלם הצרכן את מחירו המלא של המנוי. על עסקה מעין זו לא חל סעיף 13ג(1), הקובע כי לא יהא תוקף לעסקה לתקופה קצובה הנמשכת לאחר מועד סיום העסקה או ההתחייבות, וזאת בהתקיים התנאים המצטברים המנויים בסעיף 13א(ד)(2):

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 19310-05-13

(א) "סכומי התשלומים שיחולו לאחר מועד סיום העסקה או ההתחייבות ננקבו באופן ברור ומפורט במסמך בכתב שנמסר לצרכן בעת ההתקשרות..." – בענייננו סכום התשלום לאחר התקופה המוזלת מפורט באופן ברור במסגרת התקנון (39.90 ש"ח לחודש). כמו כן, על מנת שסעיף זה (כמו גם סעיפים אחרים בקשר עם עסקת מכר מרחוק שאינם מענייננו), יתקיים יש למסור לצרכן מסמך בכתב. לפיכך, ככל שהיא אינה עושה כן, תשלח המשיבה לכל מנוי בתשלום עם ההתקשרות מסמך בכתב (לרבות בדוא"ל) המפרט את כל הפרטים הדרושים, לרבות סכום התשלום לאחר תום התקופה המוזלת.

(ב) "ניתנה לצרכן, בתקופת ההודעה, הודעה בהתאם להוראות סעיף קטן (ב)...; ואולם לא תהיה חובה לתת הודעה כאמור, אם מועד סיום העסקה או ההתחייבות חל לא יאוחר מארבעה חודשים ממועד ההתקשרות בעסקה, והצרכן יהיה רשאי להודיע על סיום ההתקשרות בינו לבין העוסק, לאחר מועד סיום העסקה או ההתחייבות, בלי שיחויב בתשלום כלשהו בשל סיום ההתקשרות" – בענייננו מתקיים גם תנאי זה, שכן מועד סיום ההתחייבות הינו שלושה חודשים לאחר מועד ההתקשרות בעסקה, שלאחריו רשאי הצרכן לבטל את המנוי ולקבל זיכוי בגין החלק היחסי של התשלום בו חויב.

נוכח הבהרות אלה, המקובלות עלי, ניתן לקבוע, כי תיקון תקנון האתר אכן תואם את הוראות הדין.

12. משהארכת לעיל בתיאורם של מהלך ההתדיינות ושל גלגולי הסדר הפשרה על גרסאותיו, אוכל לנסות לקצר בהכרעה:

בעקבות הגשת בקשת האישור תיקנה המשיבה את תקנון האתר והתאימה אותו להוראות הדין, ובכך הוסדרה כדבעי התנהלותה בעתיד.

אשר לנזקי העבר הנטענים התחייבה המשיבה לפצות כל לקוח שרכש מנוי חודשי בתשלום שהוארך בחודש או יותר - ללא קשר לשאלה האם עשה שימוש במנוי בתקופה שהוארכה אם לאו - באמצעות הענקת הטבה בדמות מנוי חינם לאתר ל-14 ימים. בהינתן השיעור הזניח (0.31%) של הלקוחות שלא עשו שימוש במנוי שהוארך בחודשו האחרון, הרי שמתן ההטבה לכלל המנויים שרכשו מנוי "חודשי מתחדש" הינו סביר בנסיבות העניין. לאור האמור ונוכח הנתונים שגובו בתצהיר מנכ"ל המשיבה – אין צורך במינוי בודק.

כללו של דבר הוא, כי הסדר הפשרה, על תיקוניו כפי שפורטו לעיל, הנו ראוי, הוגן וסביר בהתחשב בעניינם של חברי הקבוצה, וסיום ההליך בהסדר פשרה הוא אף הדרך היעילה

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 19310-05-13

וההוגנת להכרעה במחלוקת בנסיבות העניין. הסדר הפשרה, על תיקונו, מאושר אפוא ומקבל תוקף של פסק דין.

13. בהתאם לסעיף 19(ג) לחוק תובענות ייצוגיות מובהר בזה כדלקמן:

א. עילות התביעה עליהן התבססה בקשת האישור, ואשר ביחס אליהן ייווצר מעשה בית דין הינן: הפרת חובה חקוקה (סעיפים 13א(ב) ו-13ד לחוק הגנת הצרכן) ועשיית עושר ולא במשפט.

ב. חברי הקבוצה עליהם חל הסדר הפשרה הם "כל לקוחות ו/או מנויי אתר האינטרנט "מיקמק" (mikmak.co.il), אשר רכשו מנוי חודשי באתר החברה בתשלום, באמצעות כרטיס אשראי, שתקופתו הוארכה בחודש נוסף או יותר".

ג. השאלות המהותיות שבעובדה ובמשפט, המשותפות לכאורה לכל חברי הקבוצה הינן: האם המשיבה האריכה עבור לקוחות שרכשו מנוי "חודשי מתחדש" את מנוייהם בניגוד לחוק הגנת הצרכן; האם המשיבה אינה מאפשרת ביטול מנוי לאתר בהתאם לקבוע בדין; והאם התנהלותה עולה כדי הפרת חובה חקוקה ועשיית עושר ולא במשפט.

14. הצדדים המליצו, כי המשיבה תישא בשכר טרחת ב"כ המבקש בסך 100,000 ש"ח בתוספת מע"מ, ובגמול למבקש בסך של 15,000 ש"ח, שישולמו בתוך 30 ימים ממועד מתן פסק הדין המאשר את הסדר הפשרה. לאחר שהבאתי בחשבון את השיקולים המפורטים בסעיפים 22-23 לחוק תובענות ייצוגיות, ובכלל זה הסדרת התנהלות המשיבה בעתיד ופיצוי חברי הקבוצה, אני מוצא כי הסכומים עליהם המליצו הצדדים הם סבירים וניתן לאשרם. יחד עם זאת על מנת לתמרץ את ב"כ המבקש לפקח על קיום הסדר הפשרה, הלכה למעשה, ראוי להתנות חלק משכר טרחתם בביצוע ההסדר בפועל. לפיכך, בשלב זה תשלם המשיבה לב"כ המבקש סך של 50,000 ש"ח בתוספת מע"מ. היתרה (בסך 50,000 ש"ח בתוספת מע"מ) תשולם בכפוף להחלטה נוספת של בית המשפט, אשר תתקבל לאחר השלמת ביצועו של הסדר הפשרה והגשת תצהיר מפורט מטעם מנכ"ל המשיבה, במסגרתו יפורט אופן ביצוע ההסדר, לרבות פרסום התקנון החדש באתר המשיבה; מספר חברי הקבוצה אליהם נשלחה הודעת דוא"ל ביחס לקבלת ההטבה; מספר חברי הקבוצה שפנו מיוזמתם למשיבה (אף שלא קיבלו הודעת דוא"ל) לשם קבלת ההטבה נושא ההסדר; מספר חברי הקבוצה שמימשו את ההטבה. לתצהיר יצורפו העתק הודעת הדוא"ל שנשלחה לחברי הקבוצה וכן העתק התקנון המתוקן כפי שהוא מופיע באתר.

בית המשפט המחוזי בתל אביב - יפו

ת"צ 19310-05-13

15. אני מורה על פרסום הודעה לפי סעיף 25(4) לחוק תובענות ייצוגיות. הפרסום ייעשה בשני עיתונים יומיים נפוצים בשפה העברית, בפונט אריאל בגודל 10. ב"כ הצדדים יגישו לאישורי בתוך 14 ימים את נוסח הפרסום, התואם את כל האמור לעיל.

המזכירות תמציא העתק פסק הדין לצדדים ולפמת"א, וכן למנהל בתי המשפט לצורך רישומו בפנקס התובענות הייצוגיות.

ניתן היום, כ"ט סיוון תשע"ה, 16 יוני 2015, בהעדר הצדדים.

יצחק ענבר, שופט, סגן נשיאה